

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

1. Ara toca tornar a fer país i reconstruir la confiança

Senyores i senyors,

Aquesta no és una conferència per als polítics, només. Aquesta és una conferència, sobretot, pensada per als ciutadans i ciutadanes, per a la gent. Una gent a qui, ja d'entrada, crido a no tenir por, a l'hora de dibuixar el seu futur, el nostre, el de tots, perquè el tenim a les nostres mans, si volem.

Tots els partits catalans de tradició democràtica, coincidim en un punt fonamental: ***Catalunya és una nació***, una realitat nacional diferenciada, a Europa i al món, i volem que ho continuï sent, en tots els àmbits (polític, econòmic, cultural i lingüístic). Coincidim també que, per continuar existint i progressant, Catalunya s'ha d'autogovernar. I aquí és on trobem diferències legítimes sobre l'abast, els límits o les ambicions d'aquest autogovern.

Tots tornem a estar d'acord, però, que amb l'Estatut actual i el finançament d'ara, Catalunya no està en condicions de fer front als reptes, problemes i projectes del segle XXI, ni, a la llarga, d'assegurar la pròpia supervivència com a nació. ***Amb aquest Estatut i aquests recursos, Catalunya no en té prou***, per continuar avançant, millorant i modernitzant-se. I estic convençut que la societat catalana, sobretot la que està organitzada en el teixit associatiu de tota mena (cultural, sindical, empresarial, econòmic, esportiu, etc) també ho veu així.

Per això tots plegats, ara, coincidim que cal tirar endavant una reforma ambiciosa de tot aquest marc legal. Per al meu partit, és una gran satisfacció i un descans enorme abandonar la sensació de solitud en què ens hem trobat, durant un quart de segle, defensant en solitari allò que ara defensa tothom, govern i oposició. Hem arrossegat a l'alça els partits del statu quo a les nostres posicions i avui tothom denuncia, per exemple, la injustícia del dèficit fiscal. Sabem, però, que per a més d'un, aquesta reforma és la seva estació final, el màxim que estan disposats que el nostre país aconsegueixi. Per a ERC, en canvi, és un avenç important, però no és el final, sinó una estació més avançada en el trajecte, que ens acosta a la plena llibertat nacional, a la independència política en el marc europeu, és a dir, a la interdependència nostra amb els altres pobles del vell continent.

Malgrat aquestes diferències evidents, l'aspecte destacable és que tots els partits de tradició democràtica i, doncs, juntament amb ells una grandíssima

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

majoria social, pensem que ara és l'hora de fer un gran salt endavant, en el terreny institucional, en el del finançament i en el de la consciència nacional. Si no el fem, ho pagarem molt car com a país i com a societat i, malauradament, iniciarem un camí sense retorn cap a la provincianització. Passaríem de ser nació a ser província, i això comportaria caure en una situació de dependència absoluta i probablement irreversible que ens duria a la nostra decadència com a poble.

Ara és l'hora, doncs, de les actituds fermes, constructives i responsables. L'hora de l'ambició, el patriotisme i la unitat democràtiques al voltant d'uns objectius nacionals, bàsics i compartits. ***És l'hora d'una nova Solidaritat Catalana.*** L'hora de fer política de país, pensant en el país, més que no pas en cadascuna de les nostres sigles de partit. És el "tot" (el país) allò que tenim en comú i que hem de fer que progressi, avanci i millori. El partit és, només, la "part", la fracció del tot.

Però si volem fer país, amb convicció i ambició, ens caldrà reconstruir els ponts de confiança entre la gent i les forces polítiques, ponts ara ensorrats en part, per massa incompetències, interessos particulars i arrogàncies acumulades. La política democràtica no té cap sentit sense els seus protagonistes: la gent. I si ara la gent se n'ha allunyat, és perquè abans aquesta mateixa política s'havia anat allunyant de la gent.

Jo vull fer autocrítica, reconeixent amb humilitat que de vegades m'he equivocat, que he comès errors i que procuraré no cometre'n en el futur. I no em costa gens de dir que els polítics hem d'escoltar més la gent, li hem de fer més cas, perquè és la gent qui ens posa on som. I que l'agent no sols té problemes, també té emocions, sentiments, il·lusions, esperances, projectes, idees. La gent té vida i té passió. I la vida i la passió han de formar part de la política, de la política noble, de l'honesta, de la democràtica, que jo reivindicco.

2. Ara toca aprofitar al màxim les possibilitats del moment històric

En política no existeixen els escenaris perfectes. Sempre hi ha, amb intensitats diverses, una barreja d'oportunitats i d'obstacles. També ara, no tot és blanc o tot és negre. Crec que, en la balança de la situació actual, el plat de les oportunitats està més carregat que mai, més que el dels obstacles i

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

aquí vull reivindicar el paper positiu del meu partit en aquest paisatge, aquí i a Madrid, on ha calgut l'arribada del nostre Grup Parlamentari perquè es visualitzessin tantes assignatures pendents.

Hi ha unes condicions objectives perquè prosperi un bon Estatut i un millor finançament:

a) A Catalunya hi ha una àmplia coincidència dels partits de tradició democràtica, que som una majoria aclaparant. L'Acord del Tinell i la formació del primer govern catalanista i d'esquerres, des de 1939, han estat factors que hi han contribuït i molt. Com a partit, ERC ha pagat i continua pagant un preu molt car per aquest fet, perquè com a artífexs del nou govern hi ha qui, tant a fora com a dintre d'aquest, tendeix a responsabilitzar-nos en exclusiva dels seus errors.

b) A l'estat espanyol hi ha un govern del PSOE, en minoria, que necessita els vots d'ERC i d'IC o bé de CiU. Per això vam fer un gest de mà estesa en la investidura, en els pressupostos i en lleis posteriors, que ja han donat els seus primers resultats positius.

c) El president del govern espanyol es va comprometre, públicament, a acceptar l'Estatut que sortís del nostre Parlament. Nosaltres vam agafar-lo pel mot i constantment li recordem el compromís.

d) Al País Basc, es va perfilant una solució pactada al problema de la violència, cosa que facilitaria el desbloqueig de la reforma de l'Estatut basc i, alhora, les reformes constitucionals al conjunt de l'estat. ERC, i jo personalment, vam arriscar moltíssim per contribuir a acostar aquest final de la violència.

e) Pel que fa al PP, el partit estatal més contrari a les reformes, és de preveure que es vegi en la necessitat d'haver de moderar les seves posicions, després del retrocés patit a les darreres eleccions basques. Tant de bo que hi avancin plantejaments més sensats i centrats que les radicalitats crispadores de temps enrere.

No volem amagar que el plat negatiu de la balança també sigui ben ple. A més de l'actitud del PP, el centralisme històric d'una part molt important del PSOE, l'anticatalanisme dels grans mitjans de comunicació espanyols i la seva capacitat irresponsable de sembrar mentides, insults i odi, el

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

constitucionalisme immobiliària que, en els darrers anys, s'ha convertit en una mena de doctrina oficial del Regne, el discurs demagògic –a dreta i a esquerra- sobre la solidaritat interterritorial, etc, són obstacles colossals a les nostres aspiracions justes. Però cap d'ells no és insuperable si a Catalunya hi ha unitat i el patriotisme i la generositat suficients per entendre que ara és l'hora de fer política de país.

Així i tot, si malgrat aquesta mena de conjunció astral bona, les coses no sortissin com volem, i l'Estatut i el finançament es bloquegen en un carreró sense sortida, que ningú no dubti que, per part nostra, hi hauria una resposta tan pacífica i democràtica com contundent. Una resposta de dignitat nacional, que ja ens toca!

3. Ara toca esmolar ben bé les eines i no cridar el mal temps

La *conjuntura és raonablement bona*, per primer cop en molts anys, i no sabem quan ho tornarà a ser en el futur, sobretot si som nacionalment ambiciosos i valents com a poble i anem tots units en els aspectes essencials. La unitat és la nostra força més gran, aquí i davant d'allí. Però per aconseguir aquest front català unitari, capaç de negociar amb força amb l'estat, és una condició ineludible que a Catalunya hi hagi una pressió social important. Els creadors d'opinió tenen una gran responsabilitat: poden ajudar a crear un clima social favorable o desfavorable al sorgiment d'aquesta pressió popular, civil, nacional, que reclamem.

Per això és preocupant com, des de tantes tribunes públiques, hi ha qui més aviat fomenta el desànim, el pessimisme i el derrotisme, antivalors des dels quals no és possible construir res de bo. No acabo d'entendre a què responen aquestes actituds tan sistemàticament negatives. Potser molts dels que les sostenen pensen, de bona fe, que d'aquesta manera enforteixen la consciència de la gent, la qual, si és alertada de la impossibilitat d'avançar, podrà decantar-se cap a posicions nacionalment més fermes.

No crec que ara, justament, sigui l'hora de cridar el mal temps. El cofoisme irresponsable ens ha fet molt de mal, però el derrotisme permanent pot fer-nos-en també molt. Ara és l'hora d'esmolar ben bé les eines, d'acumular forces, d'armar-nos de raons, de sensibilitzar i mobilitzar tota la societat per

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

aconseguir un finançament just i un objectiu nacional potent. Si, finalment, malgrat els nostres esforços, malgrat la demanda justa i assenyada del conjunt del poble català i de les forces de tradició democràtica, l'Estat no s'avé a raons, aleshores serà el moment de promoure una profunda reflexió col·lectiva. Probablement, molta gent arribarà a la conclusió que, cansats de picar permanentment en ferro fred, sense obtenir-ne resultats i sí només bones paraules, l'única sortida que ens quedarà serà la independència.

Però el nostre és un projecte gradualista, que vol anar per etapes, i no té sentit que fem passar l'arada davant dels bous, ni avançar escenaris, ni precisar nivells de consciència futurs. Ara estem en ple combat i no podem donar-lo per perdut abans de començar-lo, perquè ja se sap que les úniques batalles que segur que es perden són les que s'abandonen. Si ara llencem la tovallola, si dimitim, si pleguem de la nostra responsabilitat civil, no estarem afavorint cap salt en la consciència nacional. L'únic que fariem seria promoure la frustració, el desànim i la fatiga de la gent. De fet, estaríem fent el joc als nostres adversaris, aquells que continuen defensant una cosa tan tronada com és la radialitat política, econòmica, cultural, lingüística, d'infraestructures, esportiva i mental que neix i surt i s'irradia urbi et orbe, des del quilòmetre zero de la Puerta del Sol.

4. Ara toca dignitat nacional, responsabilitat i valentia

Durant un quart de segle, hem estat el motor de la reivindicació d'un nou Estatut i d'un finançament just, però som conscients de la correlació de forces al nostre país: 23 diputats, sobre un total de 135. És als altres dos grans partits, doncs, de qui depèn en bona part l'èxit o el fracàs del procés que hem engegat. Per això, per obtenir els objectius proposats, la dignitat nacional, la responsabilitat i la valentia han de presidir la nostra actuació, però també la seva.

Coneixem bé les limitacions del PSC, i per això no li demanem, ara i tant, que s'independentitzi del PSOE, ni parlamentàriament ni orgànicament. Seria tan com dir-li que fos una segona esquerra nacional, al costat nostre. Ens limitem a demanar-li que exigeixi al PSOE que sigui conseqüent amb el federalisme que, si més no en teoria, predica. Que jugui a fons la carta federal. Que aposti pel reconeixement de la plurinacionalitat i del plurilingüisme, amb totes les conseqüències. Que denunciï que el model de

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

finançament de Catalunya és injustament insolidari amb els sectors populars i els més desfavorits del país, a qui es condemna a no tenir el nivell de benestar que es mereixen i que aquí sí que paguem.

I que la continuïtat d'aquest sistema, tal i com està avui, impedeix l'aplicació del pacte del Tinell i amenaça la cohesió social, la modernització del país, la competitivitat de les empreses i l'equilibri territorial. Demanem al PSC que no ens deixi sols davant el perill, davant els sectors més centralistes i jacobins del PSOE, en el moment de negociar les reivindicacions catalanes. Que siguin, doncs, valents.

A CiU els demanem que siguin exigents. És el que els pertoca com a oposició. Que siguin respectuosos amb les institucions del país, amb el govern de la Generalitat, amb el seu President, com vam ser-ho nosaltres quan aquests tenien el seu color. No podem mirar, permanentment, cap als errors de forma del passat més recent, perquè qui no n'hagi comès cap que llenci la primera pedra. Hem de mirar endavant, tots, i deixar enrere incidents parlamentaris que no poden servir com a pretext bloquejador o amenaçant.

Fóra un error que, la força amb més diputats, caigués en una mena de radicalisme ideològic i formal, capaç de posar en perill la seva credibilitat com a partit catalanista de centredreta que, històricament, sempre ha propugnat un pragmatisme moderat en l'àmbit de la reivindicació nacional. Cadascú té, darrere seu, la trajectòria que té i la política d'aliances que ha practicat, aquí i a Madrid, com per no voler pretendre, de cop i volta, amb una radicalitat verbal desconeguda, que algú va més lluny del que nosaltres volem anar. Com a estratègia, potser ens pugui erosionar, però és més que dubtós que ells en treguin cap rèdit. Més aviat debilita el catalanisme polític i els perjudica a ells particularment, perquè cedeixen espai al PP i, en part, al mateix PSC.

A Catalunya, la unitat que reclamem es podria espatllar per culpa d'interessos antagònics entre els que, encara, són els dos primers partits del país. La temptació dels primers pot ser anar a la rebaixa, per no incomodar el govern del PSOE. La dels segons podria ser l'estripada radical, en no acceptar que es pugui produir un avenç nacional que ells no protagonitzin en exclusiva o del qual en siguin el motor, malgrat haver desaprofitat aquesta oportunitat durant més de dues dècades, quan sí que podien haver-ho fet. Són temptacions que s'alimenten mútuament i a les quals poden afegir-se altres errors que puguem cometre els altres, començant per nosaltres mateixos. Per

UN PAÍS, UN FUTUR ***Josep-Lluís Carod-Rovira****

això la societat ens ha de reclamar als partits i polítics de tots els colors: Que el partidisme no us faci traïdors! Traïdors, covards o, el que és pitjor, inútils.

5. Ara toca allargar la mà a Espanya cap a un estat federal plurinacional

Durant segles, les úniques propostes d'organitzar l'estat espanyol de manera diferent, respectant la seva diversitat interna, han vingut només de la seva perifèria i, en particular, de Catalunya. El fracàs reiterat d'aquest intent ha anat provocant una comprensible fatiga de la pedagogia catalana davant d'Espanya. Uns quants segles predicant sempre el mateix –reconeixement de la pluralitat com un valor positiu-, amb uns resultats tan minsos, pot decebre qualsevol. Però potser és moment de reconèixer que, comptat i debatut, no és pas que nosaltres ens expliquem malament o bé que ells tinguin dificultats de comprensió. També pot ser que, en molts casos, no és pas que no ens entenguin, sinó que, senzillament, hi estan en contra. Haver de donar permanentment explicacions –de per què som com som i parlem com parlem- efectivament cansa i cansa molt, sobretot si t'adones que, mentre ho fas, ningú no t'escolta. Reconèixer-ho, serenament, pot ser de gran utilitat per saber cap on volem anar, cap on ens convé anar, cap on ens forcen a anar, fracassades històricament totes les altres possibilitats.

Així i tot, des d'ERC, des l'independentisme tranquil, des del sobiranisme amable, des de l'esquerra nacional i constructiva d'aquest país, allarguem la mà cap a Espanya, en un gest sincer, per fer junts el pròxim pas: el pas federal. Ho fem, conscientment, però també per darrer cop. Només des de posicions clarament sobiranistes pot garantir-se un programa federalista conseqüent.

Aquest país no pot perdre més temps, més diners i més oportunitats esperant, fins ara inútilment, una decisió que mai no arriba i, menys encara, en un segle, on tot va a gran velocitat.. Hi trobarem algú a l'altra banda? Hi haurà, també des d'allà, una mà estesa cap a Catalunya? Tindrà l'esquerra espanyola, la bona gent, la gent demòcrata, solidària, culta i il·lustrada espanyola, el coratge que cal tenir per renunciar al monopoli exclusiu de l'estat i, per primer cop, voler compartir-lo, en condicions d'igualtat de drets i deures, amb els altres pobles, les altres cultures, les altres llengües?

A Espanya, figura que manen els federals. A Catalunya, al govern de la Generalitat, qui no és independentista és federal. Al País Basc, el federalisme ha avançat camí, tot i que es troba encara molt per sota del sobiranisme i, a

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

Galícia, no és descartable que hi hagi un govern de coalició entre federals i sobiranistes. Així, doncs, les esquerres nacionals catalana, basca i gallega, altres opcions nacionals democràtiques dels dos primers països i els socialistes, han de posar-se d'acord, en benefici comú. Nosaltres, que anem dalt d'un tren que té com a destí la darrera estació de la independència, estem disposats, els pròxims anys, a avançar junts amb Espanya cap a l'estació anterior, l'estació federal. Però també han de voler-ho ells. Clarament federal, honestament federal, legalment, pràcticament, simbòlicament federal. Amb un tribunal constitucional com a àrbitre neutral de debò i un senat federal i no de fiqueta.

No és imaginable un escenari millor que l'actual. Per què, si ara que manen els federals no és possible el federalisme, quan ho serà? I no ens referim a un federalisme qualsevol, clar, sinó a un federalisme plurinacional, capaç d'articular comunitats nacionals diverses. Recordem molt bé que la primera transició va dur a Espanya la democràcia. Ara és l'hora de la segona transició i aquesta ha de portar la plurinacionalitat, el federalisme plurinacional. Perquè a l'estat espanyol, la democràcia o és plurinacional o no és una democràcia plena. Catalunya, doncs, haurà de passar de l'Estatut a l'estat, com més aviat millor. I estem disposats que, per començar, aquest estat nostre sigui federat. Però si, malgrat la correlació de forces que hem esmentat, un estat espanyol així no pot ser, aleshores voldrà dir que, si no pot ser, és perquè és impossible que sigui i no ens deixaran cap més sortida que l'estat independent.

No volem separar-nos de ningú, ni trencar res, ni ens considerem superiors als nostres veïns, ni pretenem viure aïllats del món, sinó ben al contrari, lliures i sobirans, oberts a tot i a tothom, fent recaure només sobre nosaltres mateixos la responsabilitat absoluta de les nostres decisions. Perquè ja som un poble madur que no necessita la tutela de l'estat espanyol. No volem ensorrar cap edifici, sinó construir-ne un altre, nou, més sòlid, més confortable, millor, nostre. Reclamem uns drets per poder complir uns deures. Però, si una vegada més, els federals tanquen la porta al federalisme, que siguin conscients que la tanquen ja per sempre i que els independentistes no tindrem cap més sortida que obrir-la a la independència.

6. Ara toca un Estatut útil per fer un país de qualitat

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

L'Estatut i el finançament, han de representar més instruments perquè a Catalunya la gent visqui millor. Perquè amb els recursos que administrem i la gestió que fem de l'autogovern tothom hi surti guanyant i estiguem en condicions de garantir la màxima qualitat de vida material, cultural i democràtica. L'Estatut no pot ser tan sols cosa de les institucions, els partits o els polítics, sinó de tothom, de tota la societat catalana. I correm el risc de no explicar-nos prou bé i impedir que la gent faci la connexió instantània entre la necessitat d'un nou Estatut i la millora de la seva vida quotidiana.

Precisament, tots els problemes que els ciutadans assenyalen com a objecte prioritari de preocupació, a totes les enquestes, tenen una relació directa amb les noves competències de l'Estatut i amb l'augment imprescindible dels recursos financers. I em refereixo a la immigració, l'atur, l'habitatge, l'atenció a les persones dependents o la inseguretat, per posar algun exemple. Però si la gent no ho sap, si no n'és conscient, pot semblar una reivindicació "professional" dels polítics, en comptes d'una necessitat real del conjunt de la societat. Més autogovern, més Estatut, més finançament, més sobirania, vol dir també més benestar, més qualitat de vida, més igualtat d'oportunitats, més justícia social, més progrés, més prosperitat per a tothom.

Prat de la Riba parlava de la necessitat de disposar d'una "terra estructurada", que pogués contenir sencer el somni noucentista de la Catalunya-ciutat. Nosaltres defensem una terra que ara encara volem més ordenada, organitzada i endreçada, perquè volem que contingui sencer el nostre somni d'un país culte i modern, d'una Catalunya-xarxa, complexa, ferma, cohesionada, equilibrada i diversa, abocada a la societat del coneixement.

I volem més qualitat de vida democràtica, en el nostre compromís cívic. En la nostra cultura de ciutadans, en el comportament col·lectiu en els espais públics. Més respecte amb les coses que són patrimoni de tots o només d'algú, més educació, més tolerància, més flexibilitat. I molta més intransigència amb la simple bretolada incívica, amb la intimidació i amb la violència. Parlo d'un país exigent amb ell mateix, integrat per persones responsables, amb un territori de qualitat, no fet malbé, sense sorolls, ni fums, ni pudors. Un país on faci de bon viure. I hem de ser capaços d'oferir un projecte de país engrescador, on sobretot la gent jove trobi camins de realització personal, plens d'interès i de sentit, on tinguin cabuda i es puguin desplegar els seus propis somnis particulars.

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

Hem de ser agosarats en les polítiques d'ocupació i d'habitatge, adoptant mesures innovadores i potser transgressores i tot, en aquests camps, com ara l'adopció de contractes de treball només indefinits o la rotació en l'ocupació d'habitatges en el parc públic de lloguer. Polítiques que ens siguin útils a nosaltres, sense necessitat d'esperar sempre la solució generalitzable que mai no arriba perquè no pot arribar, perquè no existeix un remei únic, el mateix, vàlid per a malalties diferents. No pretenem ser, en el magma uniforme d'una quinzena de comunitats autònomes on sempre quedarem diluïts, un model generalitzable, sinó només la solució dels nostres problemes. Hem d'actuar dinamitzant allò que la simple deriva del mercat demostra no ser capaç de resoldre i impedir que els joves siguin expulsats de l'accés a treballs dignes i estables o que es dificulti el seu accés a l'habitatge.

Hem d'afavorir i facilitar les iniciatives i no frenar-les. Hem d'estar al costat de les persones emprenedores, en uns moments on les nostres empreses han de competir amb grans potències –la Xina, Alemanya, els Estats Units- i, a més, en una clara inferioritat de condicions. Per exemple, amb uns equipaments i unes infraestructures del transport absolutament insuficients: sense aeroports transoceànics que ens obliguen a passar per Madrid, ni ferrocarrils d'amplada europea, ni vies de circulació ràpida de caràcter gratuït, en contrast amb altres territoris de l'estat on disposen d'unes infraestructures del tot desproporcionades perquè se situen per sobre de les seves necessitats reals i per això estan escandalosament desaprofitades per poc utilitzades.

Hem d'aconseguir amb urgència la formulació de polítiques transformadores en molts fronts i els recursos per desenvolupar-les. La millora de la xarxa assistencial i del sistema educatiu en són exemples clars. Cal aprofitar tot el que puguem del que ja s'ha fet i s'ha fet bé per part del govern anterior, que no deixa d'estar bé per més que ho hagin fet uns altres. Reconèixer-ho ens dignifica i dóna sentit nacional, constructiu i institucional al govern actual.

Sabem prou bé que tenim mancances que ens perjudiquen. Però hem de tenir l'actitud de qui està disposat a construir un país nou, repensar-lo, tornar-lo a dissenyar i fer-hi les obres que calguin. Perquè resulti confortable, càlid i lluminós durant tota una generació i tota una època que promet transformacions extraordinàries com mai en la història. No podem continuar amb un nivell tan baix d'inversió en infraestructures bàsiques que bloqueja

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

el nostre creixement econòmic, degrada els serveis i perjudica la qualitat de vida de tothom, de les persones, de les empreses, del territori.

No podem continuar assumint la catàstrofe social heretada que representa el fracàs escolar. Ens cal dirigir recursos cap al desenvolupament d'una veritable revolució educativa. La societat del coneixement és només una metàfora? Potser sí, però anem-hi i anem-hi tots. Amb els instruments intel·lectuals imprescindibles: cable i telecomunicacions, banda ampla, tarifes planes enraonades, digitalització, recerca, reciclatge permanent dels ensenyants i reforçament i replantejament de la seva funció, formació bàsica de bon nivell, formació d'adults, renovació universitària, coneixement d'idiomes, en definitiva, país de qualitat.

És un repte que cal assumir, integrant-lo com a element orientador de totes les polítiques sectorials. Hem de fer dissabte i posar-nos al dia, perquè aquest accés a la societat del coneixement ens exigeix que fem el gran salt d'ubicació, des d'un passat immediat i un present que només ens vinculen a Espanya, sempre amb desig i batec europeistes, a trobar un lloc propi en l'escenari d'un món global.

7. Ara toca posar Catalunya al món

Durant les darreres dècades, l'aposta dels dos partits fins ara majoritaris ha anat cap a la regionalització d'Europa, pensant, ingènuament –o no- que amb el foment de la descentralització dels estats europeus aquests es debilitarien i així solucionaríem el vell problema Catalunya-Espanya. Però aquesta estratègia no ha funcionat, perquè les velles carcasses dels estats no han fet més que enfortir-se. Europa la fan ells, els estats, i només ells. L'estratègia de regionalitzar Europa ha fracassat. L'Europa de les regions no ha existit ni existirà, perquè no interessa ningú i forma part tan sols d'un discurs retòric, per frenar certs processos nacionals –no regionals- cap a l'estatalitat.

Dels 25 estats de la Unió, 19 són estats uninacionals, amb una població que no supera els 15 milions i 6 d'aquests fa 15 anys ni tan sols no existien i la meitat són més petits que Catalunya. Avui, qui està en minoria a Europa, són els 6 estats més grans, i sobretot els antics imperis que van infantar l'estat-nació: Espanya, França, la Gran Bretanya i també Itàlia. Després de segles, tenim la història a favor. Mai Europa havia estat tan unida com ara ,sí,

UN PAÍS, UN FUTUR

*Josep-Lluís Carod-Rovira**

feliçment. Però també, mai a Europa hi havia hagut tants estats independents com ara. Tothom vol construir Europa, però tothom vol fer-ho des del seu propi estat, sense que n'importi la dimensió. I per què nosaltres hauríem de ser-ne l'excepció?

El conflicte Catalunya-Espanya ens consumeix massa temps, massa energies i massa diners i no ens permet centrar els esforços en assegurar els drets socials i culturals dels ciutadans, fomentar una economia competitiva i dinàmica, basada en la tecnologia i el coneixement, preservar el medi ambient, oferir el nostre suport als països menys desenvolupats, etc. Parlar, a hores d'ara, de l'encaix de Catalunya a Espanya ja no té cap sentit, ni tan sols per als federalistes. En tot cas, el que cal resoldre és l'encaix d'Espanya a Catalunya, saber si hi ha un projecte d'Espanya que encaixi amb el nostre projecte nacional.

El nou context de globalització obliga a definir un projecte nacional propi, coherent i adequat a l'escenari nou de sobiranes compartides. Ja no es tracta, doncs, de definir un nou projecte d'Espanya per veure si Catalunya s'hi pot encabir. Allò que avui és fonamental es definir quines estructures polítiques, econòmiques i culturals ens permeten afrontar amb garanties la recreació d'una catalanitat capaç de projectar-se cap al futur. El que de debò necessitem resoldre és l'encaix de Catalunya en la nova mundialització econòmica i cultural.

És l'hora, doncs, d'aspirar a la normalitat, d'actuar com ho faria qualsevol poble amb dignitat, de presentar-nos al món com a catalans, sense complexos ni vergonyes. Volem ser ciutadans del món, sense deixar de ser catalans. Hem de crear un **cas català a Europa**, un cas únic per la seva força demogràfica, econòmica, cultural i política. Som l'anomalia nacional més gran d'Europa. I vist el fracàs de la via regionalista, Catalunya ha de treballar per tenir el seu propi estat dins la Unió Europea. L'estatalitat és l'única via per ser presents al món, sense haver de lluitar cada dia pel reconeixement sectorial, ni haver de demanar perdó o justificar-nos per ser el que som. No volem tenir control sobre la macroeconomia, ni tenir un exèrcit convencional, ni moneda pròpia. No volem fronteres, avui que l'única frontera és entre el nord i el sud, entre l'opulència i la misèria. Volem decidir tant o tan poc com ho fan els altres pobles d'Europa. Que tot allò que no decideixi Brussel·les per nosaltres, ho decidim nosaltres i no Madrid. Interlocució directa, doncs, amb la Unió Europea.

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

I hem de mantenir els lligams afectius i solidaris que sempre hem tingut i tindrem amb altres pobles sense estat, a Europa, però no podem continuar formant part dels pobles sense cap esperança real d'aparèixer en els mapes polítics. No tenim interès a continuar figurant com els primers dels últims, sinó que volem aparèixer entre els mitjans dels primers. Per això hem de relacionar-nos amb els estats de la Unió, aquells amb qui, comptat i debatut, ens haurem d'entendre per aconseguir l'estatalitat. Cal que el govern de Catalunya mantingui relacions fluïdes amb tots els estats europeus, les institucions europees i les principals potències mundials, sense excepció.

Cal que Catalunya disposi d'allò que mai no ha disposat: d'una política exterior pròpia, que no és el mateix que tenir uns presidents viatgers. Amb una paradiplomàcia intel·ligent, com la que de temps ençà practica el govern del Quebec. I que aprofitem els 400 mil catalans de la diàspora per fer lobby a favor de la causa i que treballem per la nostra presència en organismes com la Unesco o en l'àmbit de l'esport, malgrat totes les dificultats que ens posaran per ser-hi.

8. Ara toca un nou catalanisme per a una nova nació catalana

Falta ja ben poc per a la commemoració del tercer centenari de la pèrdua de les nostres llibertats nacionals. I tenim el deure de no resignar-nos que, cada començament de segle, el tornem a començar amb els mateixos problemes que el segle anterior. Per això hem de dissenyar un projecte nacional nou, adequat a les noves circumstàncies, a la realitat d'avui i no a la d'ahir, a la nova Catalunya. El nou projecte de catalanisme, el catalanisme del segle XXI, ha de ser, abans que res, el catalanisme del benestar. Un projecte sobiranista, liberal –en el sentit d'oposat a autoritari-, cívic, progressista i, naturalment, integrador i universal.

De llengua i de pàtria catalana, en tenim uns quants. De butxaca en tenim tots. I a tots ens agrada viure bé, viure millor, assegurar la qualitat de vida i la igualtat d'oportunitats per als nostres fills i filles, al marge d'on hem nascut i de la llengua que parlem a casa. El patriotisme de butxaca, el catalanisme d'un país de qualitat ha de ser atractiu per a tothom. I tothom ha d'entendre que el país és de tots i que tenim un benestar per compartir, una educació, un transport, una sanitat i també una llengua nacional que és també de tots, per compartir, i no només dels que ja la parlen avui.

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

En aquest projecte, ser català no pot ser una herència rebuda del passat –lloc de naixement, cognoms, llengua familiar-, sinó una elecció lliure, l'expressió d'una voluntat de ser. De ser ***també***, en molts casos. Perquè ningú cal que deixi de ser, que renunciï als seus orígens, que renegui d'allò que ja era abans, per ser ***també*** català. Per això el nostre projecte nacional no és ni ha estat mai ètnic, sinó inclusiu, civil, integrador, democràtic. No és tant un projecte d'identitat, d'identitat personal, que cadascú té la seva o les seves, sinó d'identificació amb un país, una gent, una cultura, unes formes de vida, un paisatge. Abans, una identitat era un territori. Ara, en un mateix territori, poden conviure-hi moltes identitats, però amb una identificació comuna.

Per això el nostre projecte no és antiespanyol, no som antiespanyols, no anem contra Espanya. Al contrari, ens hi volem entendre, des del respecte mutu, però no des de la subordinació. No anem en contra de ningú, però sí a favor nostre. No som antiespanyols. El que alguns no som és espanyols, així de senzill. Però sabem que hi ha molts catalans que sí que en són ***també*** -catalans i espanyols alhora- i hi tenen tot el dret del món, si així ho volen, i és amb ells i amb tots els nous catalans, de totes les procedències, que volem fer d'aquest país un gran país, un exemple de convivència entre persones d'identitats diverses i, fins i tot, simultànies. Tant se val el passat, que és diferent. El que importa és el present i el futur, que aquests sí que els compartim i els tenim en comú.

Una de les paradoxes d'aquests darrers anys és veure com s'ha anat consolidant el nostre caràcter de subsistema, de província, en l'economia, la cultura, els mitjans de comunicació, la política. El felipisme i l'aznarisme han estat dos projectes de modernització d'Espanya, dues interpretacions del nacionalisme espanyol postfranquista. Distintes, però carregades d'ambició. Justament, tot allò que ens ha mancat a nosaltres. Quin ha estat fins ara el nostre projecte nacional? Quins espais de sobirania s'han fixat i consolidat al llarg del darrer quart de segle? Ser astre o ser satèl·lit, en frase de Gaziell, ser país o ser província, el vell dilema de sempre, continua encara obert. Doncs bé, no volem continuar sent província, volem ser país.

Quan el moviment de la Renaixença ja havia pres impuls definitiu, l'establiment de la línia fèrria directa de Barcelona a París, el 1878, va obrir-nos a la influència dels moviments europeus en tots els àmbits, sense cap filtre. Deixant enrere la tutela de Madrid, la nostra capital, i amb ella el país sencer, esdevenia cosmopolita en obrir-se al món, des de la pròpia identitat. Doncs ara hi volem tornar, oberts de bat a bat al món, començant pel món

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

que tenim més a prop, pels nostres veïns, però amb els peus ben arrelats en aquesta terra. Els camins d'avui passen per la integració de la nova Catalunya-ciutat a la xarxa global i interconnectada de metròpolis incorporades a la societat del coneixement. Aquest és el tren que passa ara i Catalunya no el pot perdre, perquè ja n'hem perdut prou al llarg de la història.

Deia el president Companys que ***“no són grans els pobles per la seva extensió territorial, sinó per l'aportació que fan al patrimoni de la humanitat i el solc que marquen en les planes de la història”***. Nosaltres no aspirem a ser els més grans pel territori ni per la població, sinó per la nostra aportació a la humanitat sencera, des de la nostra realitat, la nostra cultura i els nostres valors. Jo estic orgullós de ser ciutadà del país de la gent que s'espavila, un país on es valora l'esforç, el treball, la iniciativa, el neguit emprenedor, la capacitat de risc, l'honestedat, l'autoexigència, la responsabilitat, la feina ben feta, els drets però també els deures i on, si t'hi esforces, pots prosperar tu i els teus.

Un país on es valora la iniciativa privada, la iniciativa social, la iniciativa pública. Un país al qual ningú no li ha regalat res. Tot el que som, tot el que tenim és el resultat d'un esforç tenaç de generacions, durant segles, per part de la gent d'aquí. I els d'aquí són els que volen ser d'aquí, tant si hi han nascut com si no. Parlo de la Catalunya de la gent, de l'actuació anònima, modesta i constant que, arreu del territori i en totes les professions i en tantes entitats, s'ocupa de les petites solucions, dels progressos concrets, de la millora quotidiana, com a resultat de la il·lusió de molta gent honesta, voluntariosa i compromesa, que procura fer bé la seva feina i millorar la realitat que té més a prop. Els milions de microaccions positives d'aquestes persones són decisius per construir un país de qualitat.

9. Ara toca la mirada llarga i dissenyar el país del futur

Durant molt de temps, ens ha perdut la lluita per dominar la immediata, però hem abandonat el combat pel somni, la mirada llarga, la capacitat d'imaginar-nos com serà i com volem que sigui aquest país d'aquí a 25 anys i no tan sols d'aquí a finals de legislatura. Per això ens cal identificar, molt bé, quins són els nostres reptes col·lectius, els més importants, aquells que, si ens en sortim bé, no farem més que reforçar-nos de cara al futur.

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

El primer de tots és la immigració, el fenomen social més transcendent d'avui, perquè és transversal i ens força a repensar tota la política. El substrat romàntic i essencialista de certa idea de país tendeix a veure la nova immigració bàsicament com a problema. I l'absència d'una política nacional d'immigració, amb competències i recursos econòmics propis i suficients, sí que és el problema més important dels que tenim plantejats. La immigració, però, més que un problema pot ser una oportunitat: la nostra. I fins ara no hem pogut encarar-la de forma adient. Ara i tant, la nova immigració és l'aparador on s'exposen totes les nostres misèries. És la imatge de la província tan autosatisfeta com insegura.

Però si disposem de competències i recursos i som capaços de definir polítiques d'acollida, integradores i no paternalistes, Catalunya pot esdevenir un model de construcció cívica de la nació. Per a això ens és imprescindible que el català esdevingui la llengua vehicular i comuna del nostre país, com a recurs bàsic d'integració social i cultural, com passa en tots els països del món. Altrament, el multiculturalisme desvertebrat pot ser el primer pas cap a la dissolució en la uniformitat imposada. A més, si els nous catalans no s'integren a la nació catalana, cívica i plural, ho faran a una altra nació, amb un altre model de convivència que, fins ara, mai no ha estat ni cívica ni plural. Si la nova immigració està amb nosaltres, el futur serà nostre. Si no la hi tenim, no hi haurà per a nosaltres un futur com a poble.

A més d'aquest repte, clau en la construcció de l'estat català del benestar, el nou projecte nacional hauria de prioritzar altres eixos bàsics d'acció governamental:

- a) el binomi educació, amb innovació i recerca, posant-nos a nivell europeu en aquest àmbit, des de les universitats i des de les empreses, amb mentalitat de veritable revolució educativa en la formació del capital humà del país, com a espina dorsal de tota l'acció del govern;
- b) la feminització de l'espai públic i privat, per tal d'eliminar les pràctiques discriminatòries de gènere, promoure la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el terreny laboral i en l'educatiu i aconseguir, finalment, la implicació plena de les dones en tots els nivells de la societat;
- c) les infraestructures de mobilitat de persones i mercaderies, amb una visió global del territori, que connecti unes infraestructures amb les altres, pensant el país com un tot: ports, aeroports, autopistes, xarxa ferroviària moderna,

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

carreteres, autovies, fins a convertir-nos en el nus de comunicació i la plataforma logística més important del sud d'Europa;

d) la connexió imprescindible entre tecnologies de la informació, cluster audiovisual i indústries culturals, de manera que puguem subratllar aquells àmbits on sigui possible alguna excel·lència, a nivell internacional, i alhora com a reforçament de la pròpia cultura nacional;

e) pla de xoc per atendre adequadament les necessitats de la Catalunya a qui costa seguir el ritme general, com ara la Catalunya rural i de muntanya, que requereix mesures específiques per fixar la gent al territori, assegurar-hi continuïtat d'activitat econòmica i garantir-hi un nivell bàsic de benestar; els diferents col·lectius de persones discapacitades o amb dependències diverses, amb l'objectiu de facilitar-los una vida el màxim d'autònoma possible o amb l'assistència adient; i l'atenció urgent a aquest col·lectiu de 18% de famílies catalanes que són pobres, segons els estàndards europeus.

10. Ara toca Catalunya, finalment

Després d'un segle de proposar-nos-ho, ja ho hem aconseguit: hem arreglat Espanya. Ja és un estat conegut al món, amb un sistema democràtic, modern i una economia que funciona. Ara ja és hora que pensem en nosaltres i, des de nosaltres, en tot el món sencer.

Tenim un emplaçament geogràfic privilegiat, unes potencialitats enormes per desenvolupar, un capital humà valuósíssim, gent imaginativa, creativa, amb talent. Aprofitem-ho, aprofitem-los. Tinguem el coratge de ser valents. Deixem enrere aquest autoodi tan profundament província, aquesta mena de rebuig i vergonya per les nostres coses, en nom d'un universalisme postís que no acostuma a ser més que un espanyolisme dissimulat o reprimat. Abandonem la indiferència, la passivitat, la resignació, la dimissió. Despertem-nos d'aquesta letargia on estem instal·lats, en permanent migdiada col·lectiva. Sortim al carrer, parlem amb la gent, convencem-los...

Hi ha una energia catalana continguda que no podem permetre'ns la irresponsabilitat de desaprofitar-la per més temps. Aquest país ha de ser més ambiciós i això no vol dir, exactament, ser "els primers d'Espanya" en res, sinó dels primers d'Europa en moltes coses. Tenim un potencial enorme

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

adormit, una gran capacitat d'organització social i civil. Fem que es desvetlli! Això és cosa de tots, com el català. Prou de debats estúpids per saber què s'entén o no per literatura catalana. És que, potser, els ciutadans alemanys que escriuen en turc, representen la literatura alemanya? No podem permetre per més temps d'acceptar com a normal aquí, allò que no s'accepta enlloc.

Hem de decidir si volem retornar a la situació històrica de país capdavanter i avançar a Europa, en matèria d'equipaments, infraestructures, cultura, qualitat de vida, democràcia, mentalitat, o bé ens quedem aturats en els estàndards espanyols i, com a simple província, ens resignem a ser perifèria de la perifèria. Ara toca alçar la bandera de la millor ambició per Catalunya com mai no s'ha alçat. No tenim por de dir fins on volem anar, sense límits, perquè hi tenim dret, perquè ens convé, perquè ja no ens han deixat cap altra sortida. La situació actual ens perjudica des de fa anys, però ara ja hem arribat a un punt crític, perquè amenaça la nostra mateixa cohesió com a societat i la nostra continuïtat com a comunitat nacional.

Hem de desacomplexar-nos nacionalment, d'una vegada. Som un poble obert –aneu on vulgueu que hi trobareu turistes catalans-; que parla idiomes –aquí, qui menys en sap, parla dues llengües-, que té menys funcionaris per cada mil habitants que enlloc de la península, però que si que té, en canvi, centenars de milers d'empreses petites i mitjanes. No som els millors, però som nosaltres.

Perquè ens respectin fora, hem de respectar-nos dintre. Ens hem de fer respectar i això només és possible parlant clar, sense complexos ni ambigüitats. Hem de recuperar l'autoestima, enfront de la renúncia i la mediocritat. Tenim gent de gran qualitat que sovint desconsiderem, davant personatges de quarta fila d'altres latituds: escriptors, intel·lectuals, cantants, músics, actors, actrius, pintors, escultors, arquitectes, dissenyadors de moda, il·lustradors, empresaris, científics, metges, periodistes, directors de cinema i de teatre.

Tenim de tot i prou bo. Doncs, valorem-ho, sense complexos de ser el que som i tenir el que tenim. Valorem i estimem, amb orgull serè, sense menystenir les altres, la nostra llengua i la nostra cultura. Són la nostra aportació insubstituïble al patrimoni de la humanitat. Esforcem-nos per conèixer la nostra memòria històrica. Ella ens ajudarà a entendre perquè avui som així. I fem l'esforç de trobar els aspectes comuns, el mínim comú

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

denominador de la societat catalana on fonamentar-nos, perquè això ens farà forts i ningú no ens podrà abatre. Perquè hi ha coses que no són de dretes ni d'esquerres, sinó de sentit comú, d'interès nacional.

Demano a la societat catalana que es mobilitzi, que ho facin tots els sectors socials, econòmics, empresarials, universitaris, professionals, esportius, periodístics, culturals, associatius, territorials, religiosos, perquè se sentin formant part d'un projecte comú, d'una idea de país millor, com a integrants d'un tren en marxa, que avança, sense aturar-se, cap al final del trajecte. Proposo als meus compatriotes que siguem valents, que fem allò que no han fet –perquè potser no han pogut, perquè potser no han volgut– les generacions anteriors: saltar la paret i arribar fins a la mar. Després del desert hi ha les ones, després de l'oasi català hem d'arribar al Mediterrani de la llibertat. De la llibertat, de la cultura, del benestar, de la modernitat, de la convivència, del progrés, del diàleg, de la tolerància, del respecte a la diversitat d'idees i d'opcions religioses.

No hi ha res que ens ho pugui impedir, res que ens pugui aturar, si fem pinya, si en fem un objectiu de tots, de país. Ho crec de debò. Hi he pensat molt, hi he donat tómbols molts cops, ho he somiat. No podem ser membres d'un poble, integrants d'una nació que, en paraules de Castelao, només són capaços de somiar quan dormen. Fins i tot, si així fos, sabem molt bé que els somnis són la fase que precedeix el moment de despertar-se. Doncs, jo ja somio despert. Com ho fa cada cop més gent que ja s'ha alliberat del fre de l'”*ara no toca*” o bé del “*a Madrid no ens deixaran*”. No és qüestió de si ens deixen o no. És qüestió de si volem nosaltres o no i de no haver de demanar permís. Jo us demano que somiem. Que somiem en un país millor. Quin país no fóra aquest, si fos una nació lliure! I, quan penso en aquesta nació catalana, penso, com escrivia Pere Quart, en “*una pàtria tan petita, que la somio completa*”!

Aquí no tenim un problema nacional. Aquí el que tenim és un problema estatal. El nostre problema no és que siguem una nació. El nostre problema és que no som un estat. Aquesta és la veritat que algú ha de dir. En aquests moments de desconcert, de decepció, de manca d'entusiasme i, també, de crisi de lideratge en el projecte de país, en tants sectors dirigents de la nostra societat, hem de reivindicar, més que mai, la nostra “*voluntat de ser*”, en paraules de Vicens Vives. Ha arribat l'hora. Ara toca passar del sentiment i l'emoció nacionals a la consciència i la pràctica nacionals. Som una nació, serem un estat. Volem tenir un estat i el tindrem. Ara toca lluitar per

UN PAÍS, UN FUTUR

Josep-Lluís Carod-Rovira*

aconseguir allò que fa segles que vam perdre: l'estat, la capacitat de decidir, la darrera paraula sobre el nostre present i el nostre futur.

Ara toca recuperar la il·lusió, el somni, l'èpica, la complicitat col·lectiva, la dignitat nacional. Ara ens toca guanyar, perquè aquest país necessita victòries. Contra la violència, contra el radicalisme, contra l'extremisme, és l'hora d'abandonar la rauxa de la nostra lenta agonia per tornar al seny de la nostra voluntària recuperació. Ara toca tenir conviccions profundes, grandesa moral, coratge polític. Hi ha passos que no s'han fet mai, abans, perquè ens semblaven impossibles i avui hem vist que podien ser. Ara toca alçar-nos, en una decisió històrica. Els nostres fills i les nostres filles es mereixen viure-ho i veure-ho. Però nosaltres també. Jo ho vull viure. Jo ho vull veure. I sé que aquest dia vindrà. I aquesta és una reflexió racional, tranquil·la, constructiva.

Es podrà compartir o no, però tenim un projecte de país. Perquè algú n'ha tenir algun, ambiciós, agosarat, transgressor, visionari, fins i tot, amb els ulls d'ara. En nom del meu partit, jo us he parlat d'un país i d'un horitzó. Estem disposats a encapçar-lo i a assumir totes les responsabilitats que vosaltres ens vulgueu donar. No em deixeu sol. No ens deixeu sols. Hi ha una gran necessitat d'esperança i nosaltres no la defraudarem. El nostre projecte va de debò i ens hem posat a caminar cap a una Catalunya sense límits. Era Gramsci qui parlava del pessimisme de la intel·ligència i de l'optimisme de la voluntat. Doncs bé, ara que, per primer cop, la intel·ligència ens convida a l'optimisme, que no ens falli la voluntat. Nosaltres no fallarem.

Tots els somnis necessiten veu per explicar-se. Jo estic disposat a intentar-ho. No és fàcil pensar el futur d'un país, però sí ho fos, potser ja no seria interessant, ni resultaria atractiu. Un projecte de futur no pot ser mai un projecte del tot acabat. És una cosa complexa, difícil, canviant i per això ha de ser flexible, perquè el fem entre tots. Jo us proposo un projecte de país. Jo us proposo que us rebel·leu contra el conformisme i que no accepteu, resignats, el guió de la nostra vida que uns altres han escrit per nosaltres. Doncs no en el nostre nom. Jo us proposo, ras i curt, de canviar el curs de la història.

Jo us he parlat d'un somni. Però si vosaltres ho voleu, no serà un somni.